



WOJEWODA  
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 28 grudnia 2021 r.

PS-VI.431.1.27.2021.LK

*Szanowna Pani  
Elżbieta Skaskiewicz  
Dyrektor  
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej  
w Olsztynie*

#### WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.824.2021 z dnia 3 listopada 2021 roku zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Lilla Kondrusik – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Izabela Chowańska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę doraźną w trybie uproszczonym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olsztynie, mieszczącym się pod adresem: Al. Mar. J. Piłsudskiego 61a, 10-449 Olsztyn. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 8 listopada 2021 roku i zakończono w dniu 10 listopada 2021 roku.

Zakresem przedmiotowym kontroli objęto: Jakość i rodzaj wsparcia udzielonego przez MOPS w Olsztynie w odniesieniu do rodziny, o której mowa w piśmie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 października 2021 r., ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji rodzeństwa, w tym sposobu jego zabezpieczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w świetle przepisów:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020, poz. 821 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720) – zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

- 1) MOPS/Organizator/kontrolowana Jednostka/Jednostka – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- 2) Dyrektor/Dyrektor MOPS – co oznacza: Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, panią Elżbietę Skaskiewicz,
- 3) Kierownik Działu – co oznacza: Kierownika Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej, panią ----  
----,

- 4) Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- 5) Miasto – co oznacza: Miasto Olsztyn na prawach powiatu.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2021 roku do dnia jej zakończenia, a fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Jednostkę. Kontrolę przeprowadzono w obecności pani Elżbiety Skaskiewicz – Dyrektora MOPS, oraz pani ---- -- – Kierownika Zespołu Pieczy Zastępczej. Ustaleń dokonano w oparciu o informacje i wyjaśnienia przekazane bezpośrednio przez wyżej wymienione osoby, dokumentację merytoryczną prowadzoną w kontrolowanej Jednostce oraz dokumentacji pozyskanej z Pogotowia Opiekuńczego w Olsztynie i Ośrodka Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie przekazanej kontrolującym przez Organizatora.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.

## **USTALENIA KONTROLI**

### **1. Organizacja Jednostki**

Z ustaleń dokonanych podczas kontroli w MOPS w dniach 27-29 listopada 2019 roku (wystąpienie pokontrolne PS-VI.431.1.63.2019.BC z dnia 3 stycznia 2020 roku) wynika, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie wyznaczony został przez Prezydenta Olsztyna na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Olsztynie. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych działał na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 50/2019 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie z dnia 13 listopada 2019 roku **/akta kontroli str. 1-55/**.

W Regulaminie wskazano zadania Organizatora wynikające z ustawy. W strukturze organizacyjnej kontrolowanej Jednostki wyodrębniono Dział Pieczy Zastępczej, do którego zadań w myśl §14 ust. 6 Regulaminu należy, między innymi, zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W kontrolowanej Jednostce obowiązywały również:

- Zarządzenie nr 8/2020 Dyrektora MOPS z dnia 19 marca 2020 r. w sprawie procedury interwencji w razie zaistnienia zdarzenia kryzysowego wraz z załącznikami **/akta kontroli str. 56-67/**,
- Zarządzenie nr 6/2020 Dyrektora MOPS z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie procedury interwencji w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka wraz z załącznikami **/akta kontroli str. 68-82/**,  
regulujące kwestie związane z czynnościami i sposobem postępowania w trakcie podejmowanych działań interwencyjnych, związanych, między innymi, z odebraniem dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego i umieszczeniem go np. w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej **/akta kontroli str.71-73/**. W związku z tymi zarządzeniami, kontrolowana Jednostka zawarła umowę na usługę przewozu

taksówkami osobowymi pracowników z dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia, w ramach zadań MOPS w Olsztynie **/akta kontroli str. 158-163/**.

## 2. Ustalenia dotyczące rodzaju wsparcia udzielonego przez MOPS w Olsztynie w odniesieniu do rodziny pani -- --, o której mowa w piśmie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 października 2021 r.

Z przeanalizowanej dokumentacji i informacji udzielonych przez Dyrektora MOPS wynika, że pani ---- korzystała ze wsparcia finansowego MOPS w Olsztynie w zakresie przewidzianym ustawami:

- z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych – w okresach: od 2008 do 2010 roku, od 2013 do 2017 roku, od 2019 do 2021 roku **/akta kontroli str. 83-84/**,
- z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – w okresie od 1 stycznia do 30 września 2021 roku **/akta kontroli str. 85/**,
- z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych - w okresie od 2019 do 2021 roku **/akta kontroli str. 86/**,
- z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – w okresie od lutego do maja 2021 roku **/akta kontroli str. 87/** (dot. specjalnego zasiłku celowego).

Rodzina nie była objęta wsparciem asystenta rodziny, o którym mowa w art. 11 ust. 3 ustawy **/akta kontroli str. 127/**. Pracownik socjalny MOPS w Olsztynie po raz pierwszy podjął działania zmierzające do ustalenia sytuacji pani ---- w związku z pismem z dnia 2 lutego 2021 roku, przesłanym do kontrolowanej Jednostki przez Prezydenta Miasta Olsztyna **/akta kontroli str. 88-89/**, zawierającym prośbę o ustalenie sytuacji rodziny z uwagi na niepokojące sygnały zgłaszane przez panią ---- zawarte we wspomnianym piśmie.

Pierwszy wywiad środowiskowy, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej, przeprowadzono z panią ---- 5 lutego 2021 r. między innymi w celu zasadności przyznania pomocy finansowej. Również tego dnia pracownik socjalny wraz z psychologiem przeprowadził z panią ---- rozmowę, w trakcie której została poinformowana o możliwości korzystania z bezpłatnego wsparcia psychologicznego, oferowanego przez MOPS w Olsztynie **/akta kontroli str. 90-92, 98/**. Z notatek sporządzonych przez starszego specjalistę pracy socjalnej, który podjął współpracę z panią ---- wynika, że krytykowała ona instytucje, druki obowiązujących dokumentów, kompetencje pracowników, często była pobudzona itp. **/akta kontroli str. 91, 92, 88, 95-96/**.

W celu wsparcia rodziny, pracownicy MOPS w Olsztynie podjęli również współpracę z rodzicami pani ---- **/akta kontroli str. 93, 94/**, a także z pedagogiem ze szkoły, do której uczęszczały jej ----- **/akta kontroli str. 97/**. Z uzyskanych informacji wynika, że przedstawiciele szkoły zaniepokojeni zachowaniem i działaniami pani ---- złożyli do Sądu wnioski między innymi z uwagi na fakt, iż dzieci nie realizowały obowiązku szkolnego.

W związku z niepodjęciem współpracy z psychologiem i utrudnionym kontaktem z panią - --- Dyrektor MOPS w Olsztynie w dniu 17 marca 2021 r. również złożył do Sądu wnioski z prośbą o wgląd w sytuację dzieci znajdujących się pod bezpośrednią opieką pani ---- **/akta kontroli str. 99-101/**. Pracownik socjalny MOPS w Olsztynie w miarę możliwości starał się pozostawać w kontakcie z panią ---- **/akta kontroli str. 102/** oraz z Sądem **/akta kontroli str. 103,104/**.

W związku z brakiem rozstrzygnięcia wniosku złożonego do Sądu (MOPS w Olsztynie otrzymał 3 zawiadomienia o planowanych terminach posiedzenia Sądu w tej sprawie, tj. na

kwiecień, maj a następnie na czerwiec 2021 roku, jednak były one odraczane z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju), narastającymi problemami związanymi z zachowaniem i funkcjonowaniem pani ---- oraz wizją realnego zagrożenia skrzywdzenia jej dzieci działając w pozornej ich obronie, Dyrektor MOPS w Olsztynie we wrześniu 2021 roku złożył do Sądu kolejny wniosek, tym razem z prośbą o skierowanie pani ---- -- ----- ----- /akta kontroli str. 105-107, 108/.

Starszy specjalista pracy socjalnej kontrolowanej Jednostki monitorował jednocześnie podejmowane przez Sąd decyzje w sprawie /akt kontroli str. 109,111, 115,116/ oraz pozostawał w kontakcie z pedagogiem szkolnym ze szkoły dzieci /akta kontroli str. 110, 112/ i podejmował próby spotkania z panią ---- /akta kontroli str. 113,114/. Postanowieniem z dnia 16 września 2021 roku, Sąd zarządził badanie pani ---- ----- lekarza ----- i określił termin 1 miesiąca na sporządzenie opinii w tej sprawie /akta kontroli str. 117/.

Jednocześnie ustalono, że w okresie wrzesień-październik 2021 roku, w związku z różnego rodzaju pismami i skargami na instytucje i ich pracowników składanymi przez panią ---- (między innymi skargę na pracowników MOPS w Olsztynie /akta kontroli str. 118-119/), skargę do komendy Miejskiej Policji w Olsztynie (wydział dw. z przestępczością gospodarczą) /akta kontroli str. 120-123/ trwały czynności wyjaśniające Policji oraz Urzędu Miasta w tychże sprawach.

### 3. Sposób zabezpieczenia dzieci przez pracowników MOPS w Olsztynie i ich pobyt w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ustalono, że w dniu 28 września 2021 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie III Wydział Rodzinny i Nieletnich, z uwagi na realne zagrożenie dobra dzieci spowodowane budzącym zastrzeżenia i poważne wątpliwości stanem zdrowia ----- i ----- ich matki, wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia do czasu zakończenia postępowania w ten sposób, że małoletnie dzieci pani ---- nakazał umieścić w zawodowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej wskazanej przez MOPS w Olsztynie /akta kontroli str. 124/.

Z informacji Dyrektora MOPS stanowiących akta kontroli str. 125-126 oraz analizy dokumentacji wynika, że małoletnie dzieci zostały zabezpieczane przez kuratora sądowego /akta kontroli str. 128/, zgodnie z obowiązującymi w Jednostce procedurami w tym zakresie, stanowiącymi akt kontroli str. 68-82. Na okoliczność miejsca umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej wydane zostały stosowne skierowania /akta kontroli str. 129 i 130/, o czym poinformowano ich matkę /akta kontroli str. 131,132,133-134/.

Ustalono, że starsze ----- - ---- -- - -- lat, w dniu - ----- ---- roku zostały przywiezione ze szkoły do Pogotowia Opiekuńczego w Olsztynie mieszczącego się w przy ul. Pstrowskiego 5a, natomiast młodszy ----- w ----- - - - - - w dniu - ----- ---- r. został przewieziony do Ośrodka Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie, mieszczącego się przy ul. Wańkowicza 3.

W związku z powyższym, zapytano Dyrektora MOPS o podanie przyczyny umieszczenia dziecka poniżej 10 r. ż. w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz rozdzielenia rodzeństwa, co stanowi naruszenie art. 95 ust. 1 i 2 ustawy oraz art. 107 i 112<sup>8</sup> Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego /akta kontroli str. 135/. Z informacji przekazanej kontrolującym, stanowiącej akta kontroli str. 136-137 wynika, że „z uwagi na brak wolnych miejsc w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego na terenie miasta Olsztyna,



W toku trwania postępowania kontrolnego ustalono, że w dniu 7 listopada 2021 roku, Sąd wydał postanowienie „-----”, pani ---- z jej dziećmi na czas trwania postępowania /akta kontroli str. 164, 167, 168, 171/. Dzieci w placówkach odwiedzał ich ojciec, był on również w stałym kontakcie z pracownikami placówek. Złożył również do Sądu wnioski o możliwość urlopowania dzieci do siebie, na czas wyjaśnienia sprawy. W dniu ----- roku Sąd wydał zgodę na urlopowanie ----- do ojca, u którego przebywają od ----- roku /akta kontroli str. 165-166/. Młodszy ----- natomiast zgodę Sądu na urlopowanie do ojca uzyskał w dniu ----- roku /akta kontroli str. 170, 171/, gdzie przebywa od ----- .

#### 4. Dodatkowe ustalenia

Podczas przeprowadzania czynności kontrolnych, kontrolujący zwrócili uwagę na fakt, iż ojciec, u którego przebywały dzieci na urlopowaniu na czas toczącego się postępowania, nie był objęty wsparciem asystenta rodziny, a pracownik socjalny nie przeprowadził z nim wywiadu środowiskowego, o którym mowa w art. 11 ustawy, pomimo, że MOPS miał wiedzę na temat rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Kontrolujący przeprowadzili w tym zakresie rozmowę z Dyrektorem i ustalono, że pracownik socjalny Ośrodka skontaktuje się z ojcem dzieci w celu umówienia spotkania. Pracownicy MOPS wizytę u ojca dzieci zaplanowali na dzień ----- roku z /akta kontroli str. 176/, w związku z czym kontrolujący zwrócili się z prośbą do Dyrektora MOPS o przekazanie ustaleń i decyzji podjętych na zaplanowanym spotkaniu /akta kontroli str. 172/. W odpowiedzi na powyższe, Dyrektor kontrolowanej Jednostki w dniu 18 listopada 2021 r. przekazał kontrolującym wyjaśnienia wraz z dokumentacją /akta kontroli str. 173-174/, z których wynika, że:

- pracownik socjalny MOPS, przeprowadził z ojcem dzieci wywiad środowiskowy o którym mowa w art. 11 ustawy, w związku z czym rodzina została objęta wsparciem asystenta rodziny od dnia 19 listopada 2021 roku /akta kontroli str. 177/,
- wychowawca i psycholog z placówki, w której umieszczono ----- również wizytowali środowisko ojca, w którym obecnie przebywa i ustalili, że ma zapewnioną właściwą opiekę /akta kontroli str. 175/.

W związku z faktem, iż w czasie trwania czynności kontrolnych, nieprawidłowość polegająca na zaniechaniu działań przewidzianych w art. 11 ust. 1 ustawy została usunięta, nie wydaje się zaleceń w tym obszarze, niemniej przeprowadzono z Dyrektorem rozmowę w tym zakresie, udzielając szczegółowego instruktażu.

#### 5. Ustalenia dotyczące sygnałów zgłoszonych w korespondencji przekazanej przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej do Wydziału Polityki Społecznej do wyjaśnienia

Z korespondencji elektronicznej pani ----, przesłanej do tutejszego Urzędu przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej z prośbą o wyjaśnienie kontrolujący ustalili, iż w kwestiach:

- -----  
-----



-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----

Wskazać należy, iż sytuacje dotyczące pobytu starszych ----- pani ---- w Pogotowiu Opiekuńczym w Olsztynie, nie były bezpośrednio badane przez zespół kontrolerów, ponieważ kontrole przeprowadzono w MOPS a nie we wspomnianej placówce. Inspektorzy opierali się na dokumentacji przedstawionej im przez Organizatora.

## **6. Uwagi i wnioski**

Organ kontroli nie dopatrył się działań MOPS w Olsztynie, które potwierdziłby wskazane przez panią ---- sygnały. Niemniej w toku kontroli stwierdzono działanie Organizatora z naruszeniem zapisów art. 95 ust. 1 i 2 ustawy oraz art. 112<sup>8</sup> Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, które rzutowały na dobrostan dzieci i doprowadzić mogły do wystąpienia dodatkowego stresu i lęku separacyjnego.

## **Zalecenia**

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń.

1. Zaprzestać kierowania do instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci poniżej 10 r. ż.
2. Kierując dzieci do pieczy zastępczej w oparciu o art. 95 ust. 2 ustawy, nie rozdzielać rodzeństwa umieszczanego w instytucjonalnej pieczy zastępczej, szczególnie w przypadkach, gdy dotyczy to dziecka poniżej 10 r. ż.
3. Zintensyfikować działania ukierunkowane na tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, o których mowa w art. 180 ustawy.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.



Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020, poz. 821 ze zm.).

**Z up. WOJEWODY  
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO  
*Urszula Jędrychowska*  
ZASTĘPCA DYREKTORA  
Wydziału Polityki Społecznej**

1. *Lilla Kondrusik – główny specjalista*
2. *Izabela Chowańska – główny specjalista*

Do wiadomości:

1. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
2. Prezydent Olsztyna